



**Plan mot kränkande  
behandling och diskriminering**  
för Bergshamraskolan  
förskoleklasser, grundskola och fritidshem  
2022



## Innehållsförteckning

Vision.....	4
Ansvarig för planen.....	4
Inledning .....	4
Vad är kränkande behandling och diskriminering?.....	4
Vem elever och föräldrar kan vända sig till.....	5
Systematiskt och målinriktat arbete mot kränkande behandling och diskriminering	5
Uppföljning och kartläggning .....	6
Analys och bedömning.....	6
Planering.....	6
Genomförande och utvärdering .....	6
Främja, förebygga och åtgärda .....	6
Uppföljning och kartläggning av främjande och förebyggande arbete .....	8
Uppföljning .....	8
Kartläggning.....	8
Delaktighet i kartläggningen .....	8
Beskrivning av kartläggningen.....	8
Resultat och analys.....	9
Främjande insatser .....	10
Delaktighet .....	10
Beskrivning av främjande insatser.....	10
Förebyggande åtgärder .....	12
Delaktighet .....	12
Beskrivning av förebyggande åtgärder .....	12
Åtgärdande arbete .....	13
Beskrivning av åtgärdande arbete.....	13
Utvärdering .....	15
Delaktiga i utvärderingen av föregående års plan..... <b>Fel! Bokmärket är inte definierat.</b>	
Utvärdering av främjande, förebyggande och åtgärdande arbete.....	15
Riktlinjer för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier i grundskolan och gymnasieskolan.....	166
Systematiskt kvalitetsarbete.....	16
Dokumentera och samverka .....	16



Mål.....	16
Aktiviteter för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.....	17
Bergshamaskolans arbetsgång befarad kränkning .....	18
<b>Bilaga 1</b> Rutiner vid kränkande behandling elev mot elev.....	19
<b>Bilaga 2</b> Rutiner vid misstanke om att ett barn eller en elev blivit utsatt för diskriminering, kränkande behandling eller trakasserier av personal .....	22
<b>Bilaga 3</b> Upptäcka kränkande behandling.....	25



## Vision

Bergshamraskolans vision är att alla som vistas i skolan och på fritidshemmet ska känna trygghet. Vi vill skapa förutsättningar så att alla elever kan nå sin fulla potential. Vi värderar trygghet, trivsel och lärande högt där alla känner sig sedda och inkluderade.

## Ansvarig för planen

Rektor ansvarar för att arbeta främjande, förebyggande och åtgärdande samt systematiskt följa upp och utvärdera mål och aktiviteter.

## Inledning

Från och med januari 2017 finns nya regler i diskrimineringslagen som kräver att skolan hela tiden arbetar för att se till att barn inte blir utsatta för diskriminering.

Det innebär att skolan ska:

1. undersöka risker för diskriminering eller repressalier samt andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten,
2. analysera orsaker till upptäckta risker och hinder,
3. vidta främjande och förebyggande åtgärder samt
4. följa upp och utvärdera åtgärderna. Även skolans riktlinjer och rutiner ska följas upp och utvärderas i detta steg.
5. Dokumentera arbetet hela tiden.
6. Elever och personal ska involveras i alla delar av arbetet.

De krav som gäller kränkande behandling i skollagen är desamma som tidigare.

Planen mot kränkande behandling och diskriminering genomsyrar hela skolans verksamhet och är väl synlig i utbildningen, i regler och rutiner. Alla elever, medarbetare och vårdnadshavare är delaktiga i arbetet mot kränkande behandling och diskriminering.

Planen utgår från skollag, läroplan, FN:s barnkonvention och förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling.

## Vad är kränkande behandling och diskriminering?

**Kränkande behandling** kan till exempel vara nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjligande, utfrysning eller fysiska handlingar.

Kränkningarna kan hända vid ett eller flera återkommande tillfällen. Är det vid flera återkommande tillfällen kan det också kallas för mobbning. Kränkande behandling kan också inträffa under och utanför skoltid på exempelvis e-post, chattsidor eller sms. Det är eleven som avgör om en handling är oönskad eller kränkande.

Kränkande behandling är ett beteende som kränker någons värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.



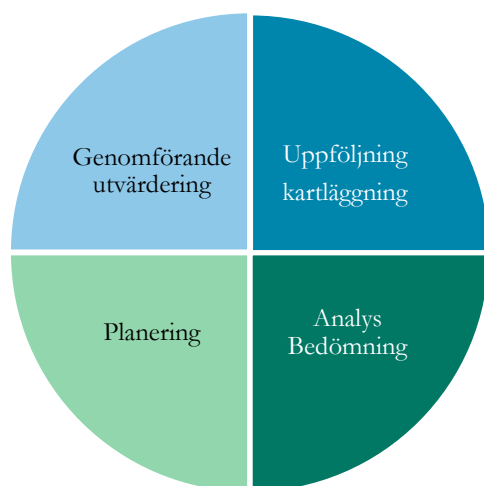
**Diskriminering** betyder att en elev blivit orättvist behandlad på grund av någon av diskrimineringsgrunderna: kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Eleven kan bli diskriminerad på olika sätt och det kan till exempel handla om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det handlar om ett oönskat beteende.

## Vem elever och föräldrar kan vända sig till

Om man som elev känner sig utsatt eller om man som förälder befärrar att ens barn är utsatt, vänder man sig **i första hand till ansvarig klasslärare eller till fritidshemspersonalen**. Elever och föräldrar kan även kontakta skolans kurator.

## Systematiskt och målinriktat arbete mot kränkande behandling och diskriminering

Planen beskriver skolans arbete för att ge alla elever en trygg och lärorik miljö där de kan utvecklas utifrån sina förutsättningar. Skolan arbetar hela tiden främjande, förebyggande och åtgärdande. Planen följs upp och utvärderas så att skolan kan planera aktiviteter som möter behoven.



Skolan arbetar fortlöpande i fyra steg; uppföljning, analys och bedömning, planering, och genomförande, samt genom att ta fram riktlinjer och rutiner mot trakasserier och sexuella trakasserier.

Både elever och skolpersonal är delaktiga i alla steg som görs i planen. Delaktighet och samarbete är viktiga faktorer för att framgångsrikt kunna främja likabehandling, lika rättigheter och möjligheter samt förebygga kränkande behandling och diskriminering.



### Uppföljning och kartläggning

Det första steget handlar om att identifiera var verksamheten befinner sig genom att följa upp genomförda insatser och göra en kartläggning av nuläget. För att kunna sätta in rätt insatser behöver verksamheten följa upp det man tidigare gjort och förstå var verksamheten befinner sig.

### Analys och bedömning

Verksamheten gör en analys och bedömning av nuläget utifrån den samlade bilden som togs fram i steg 1. I analysen behöver både styrkor och svagheter inom verksamheten belysas och dokumenteras. I analysarbetet identifierar verksamheten utvecklingsområden med syfte att nå en trygg och lärande miljö.

### Planering

Analysen och bedömningen visar vilka utvecklingsområden verksamheten har. Nu planerar verksamheten de aktiviteter som ska leda till att förbättra kvaliteten av verksamheten.

### Genomförande och utvärdering

Aktiviteterna ska genomföras i verksamheten i enlighet med planeringen. Verksamheten behöver utvärdera och dokumentera de planerade aktiviteterna för att veta om de gett den effekt man tänkt.

### Främja, förebygga och åtgärda

Skolan arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande. Det är olika arbetssätt som ser till att alla elever har en trygg skola fri från kränkande behandling och diskriminering. De olika arbetssätten innebär:

- **Främjande arbete** arbeta för att alla barn och elever är lika mycket värda, att vi bemöter varandra på ett trevligt och respektfullt sätt och att alla som deltar i verksamheten är inkluderade. Verksamheten identifierar och stärker de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Det främjande arbetet genomförs oavsett om det finns aktuella problem eller inte och riktar sig till alla elever. Skolan genomför en kartläggning varje år.
- **Förebyggande arbete** hitta och förhindra risker för utsatthet, exempelvis platser eller situationer på skolgården, vid skåpen och omklädningsrum. Arbetet utgår från konkreta behov eller riskområden som verksamheten har upptäckt eller synliggjort vid den årliga kartläggningen.
- **Åtgärdande arbete** att en elev beter sig på ett sätt som får någon att bli ledsen eller må dåligt. Eleven kan alltid vända sig till en vuxen för att få hjälp. Skolan ska på olika sätt se till att det blir bra.

Skolan ska upptäcka, utreda och åtgärda när personal får veta att ett barn har blivit utsatt för kränkande behandling eller diskriminering. Tydliga rutiner beskriver skolans arbete.

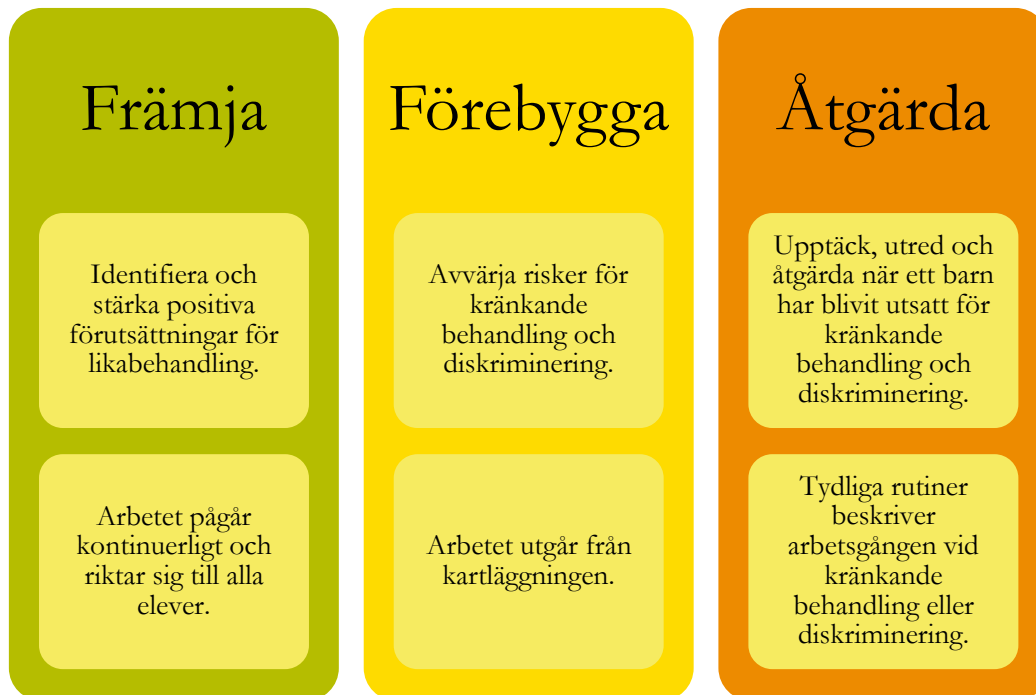
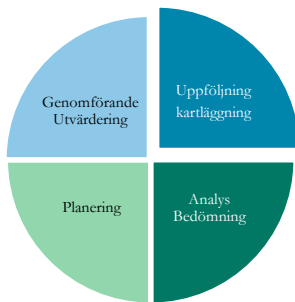


Bild 1: Kombination av främjande, förebyggande och åtgärdande insatser är en förutsättning.



## Uppföljning och kartläggning av främjande och förebyggande arbete



### Uppföljning (Beskrivning av arbetsprocess)

Det första steget handlar om att identifiera var verksamheten befinner sig genom att följa upp genomförda insatser. Här beskriver skolan sin uppföljning av genomförda insatser.

### Kartläggning

Kartläggningen genomförs för att hitta var och när det finns risk för att elever blir utsatta för kränkande behandling och diskriminering i skolan. Kartläggning för kommande år genomförs i november 2021 och kommer att lägga grunden för fortsatt arbete framåt.

Syftet med kartläggningen är att upptäcka eventuella risker för kränkande behandling, diskriminering eller repressalier, det vill säga någon form av bestraffning eller hämndaktion. Det handlar också om att upptäcka andra hinder för barns och elevers lika rättigheter och möjligheter.

Vid undersökning av risker för diskriminering eller repressalier ska den utgå ifrån samtliga diskrimineringsgrunder det vill säga kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Tillsammans med utvärderingen av förra årets arbete, är kartläggningsresultatet grunden för skolans fortsatta arbete.

### Delaktighet i kartläggningen

I kartläggningen är elever och personal delaktiga. Personalen är delaktiga genom APT samt arbete med planen i mindre arbetsgrupper. Även EHT är delaktiga genom att kartlägga tryggheten för eleverna på skolan. Elevernas delaktighet sker genom klassråd som leds av mentorerna som förmedlar vidare till elevråden. Dessa leds av biträdande rektorer och pedagoger. På skolan görs under höstterminen en egen Trygghetsenkät i varje klass och innan sommarlovet följs denna upp med en ny enkät för att se om de aktiviteter som skolan arbetat med gett effekt. Eleverna är även delaktiga genom Friendsenkäten och Brukarundersökningen.

### Beskrivning av kartläggningen

Kartläggningen ska göras på ett generellt plan till exempel genom att göra en översyn av olika rutiner, riktlinjer och policydokument men även av attityder och normer. Undersökningen kan göras på olika sätt. Det kan handla om att en skola eller ett fritidshem undersöker sin verksamhet genom:

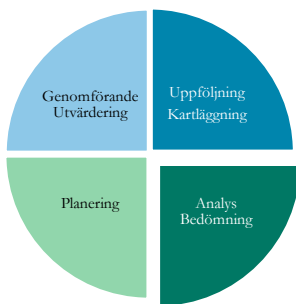
- Skolans egen Trygghetsenkät
- Brukarenkäten
- Friendsenkäten
- Hälsoenkät och hälsosamtal för åk 4
- Arbetsplatsträffar





- EHTs arbete med kartläggning av frånvaro, kränkingsanmälningar mm. Det sker en regelbunden analys av ärenden om kränkande behandling och ärenden tas upp på de elevhälsomöten som äger rum varje vecka. Samtal kring främjande arbete sker på klassråd, elevråd samt föräldraråd. Personaldiskussioner sker kontinuerligt på arbetsenheterna och på arbetsplatsträffar.

## Resultat och analys



98,3% av eleverna på Bergshamraskolan trivs i sin klass. Det finns en viss oro för att bli ensam på rasterna, 16,7% av eleverna upplever detta. De platser på skolan som eleverna upplever som otrygga är toaletterna (14,8%), i omklädningsrummen (6,7%) och på skolgården (5,9%). 93,3% av eleverna känner att de har någon vuxen på skolan som de kan prata med om viktiga saker. De flesta elever skulle i första hand vända sig till sin mentor/klasslärare, annan personal samt till någon annan person i Elevhälsan.

Tryggheten i omklädningsrummen har ökat under senaste året. Alla elever upplever att personal agerar vid kränkande behandling, delvis, i ganska hög grad samt i mycket hög grad. Tryggheten på skolan har ökat då något fler elever anger att de oftast/alltid känner sig trygga på skolan. Andelen elever som tycker att vuxna gör tillräckligt kring tryggheten på skolan har ökat. Fler elever anger att de fått ökad kunskap om vad de ska göra om någon blir illa behandlad och antalet elever som blivit kränkta har minskat under året.

Elever som blivit utsatta genom sociala medier har dock ökat och av dessa är det fler tjejer som blivit utsatta.

Utifrån resultaten av enkäterna föregående läsår har pedagogerna i varje klass haft samtal om trygga/otrygga platser och utsett aktiviteter kring trygghet att arbeta med. Detta arbete har inkluderat diskussioner och samtal, värderingsövningar såsom t ex fyra hörns-övningar.

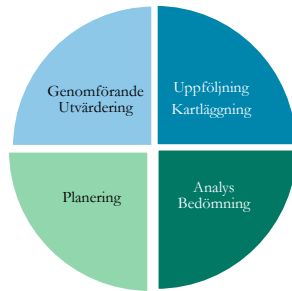
Alla klasser har genomfört skolans egen trygghetsenkät och skolkurator har återkopplat resultaten till klass och mentor/klasslärare genom samtal med klasserna.

Skolan har under höstterminen 21 startat upp Trygghetsgruppen vilken har utarbetat ett årshjul för trygghetsarbetet på skolan. Detta har även inkluderat fadderverksamhet för att öka tryggheten på skolan.

Arbetet med trygghetsaktiviteter i klasserna, organiserad rastverksamhet och diskussioner kring trygghet och studiero i klasserna har gett goda resultat och ökat tryggheten generellt på skolan. Vi ser att fler elever behöver känna till skolans plan mot Kränkande behandling, vilka som ingår i Trygghetsgruppen och vad deras uppdrag är samt att vi behöver påbörja ett arbete mot verbala kränkningar. Årshjulet med trygghetsaktiviteter behöver fortsätta att utvecklas och implementeras i verksamheten så att det blir ett levande dokument. All personal behöver få mer utbildning kring bemötande, konflikthantering/medlingssamtal och mobbningsamtal.



## Främjande insatser 2022



Alla barn och elever är lika mycket värda och ska ha det lika bra och trivas i skolan. Vilka aktiviteter skolan ska göra beror på vad som kommer fram i utvärderingen och i resultatet av kartläggningen. Det handlar om värdegrundsfrågor som till exempel hur personalen ser på sitt uppdrag, elevernas delaktighet, att skapa vi-känsla, ett gott bemötande av alla elever och all personal samt ifrågasätta normer och förväntningar på hur vi ska vara och leva.

### Delaktighet

I framtagandet av främjande insatser är elever och personal delaktiga. Elevernas delaktighet sker genom klassråden som förmedlar vidare till elevråden. Personalens delaktighet sker genom APT, EHT samt arbetslagsmöten. Föräldrarnas delaktighet sker genom föräldrarådet.

### Beskrivning av främjande insatser

Det här avsnittet behandlar de främjande insatser som vi genomför under läsåret. Det främjande arbetet går ut på att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling och respekten för att alla elever ska behandlas lika.

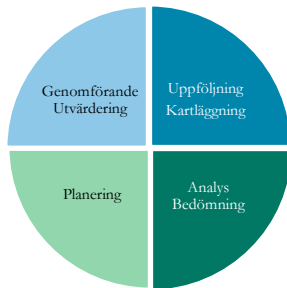
<b>Nuläge Vt 22</b>	Skolan behöver fortsätta att arbeta med att skapa ännu tryggare klimat i klasserna och på rasterna samt öka antalet trygga platser på skolan. Alla elever ska känna att de har någon vuxen på skolan att vända sig till.
<b>Mål</b>  <b>Områden som berörs av de främjande insatserna</b>	Trygghet, samhörighet, vi-känsla.  -Alla elever ska känna en grupptillhörighet. -Ingen elev ska känna sig ensam på rasten. -Öka antalet trygga platser på skolan. -Öka trivseln i klasserna. -Alla elever ska ha en vuxen som de har förtroende för att vända sig till.
<b>Aktivitet</b>	I arbetslagen arbeta med gruppstärkande övningar både i klasser och på fritidstid såsom värderingsövningar, fyra hörns-övningar, charader mm.



	<ul style="list-style-type: none"><li>-Alla lärare utser aktiviteter från Friends temabok att arbeta med i sina klasser.</li><li>-Organiserade rastaktiviteter anordnas varje dag för F-3.</li><li>-Rastaktiviteter erbjuds varje dag där eleverna engageras att delta för att öva på socialt samspel samt att alla har någon att vara med.</li><li>-Lågstadiet arbetar med tillhörighetsgrupper för tydlig och stärkt grupptillhörighet.</li><li>-Arbete med att skapa gemensamma trygghetsregler i klassen.</li><li>-Arbete med fyra hörns-övningar där eleverna får ta ställning till hur de skulle göra i olika situationer och hur problemen kan lösas.</li><li>-Arbete med att låta klasserna reflektera över vad trygghet innebär. Syftet är att stärka den gemensamma värdegrunden i gruppen/klassen. Genom associationsövningar får eleverna diskutera hur man kan få en så trygg klass som möjligt. Tre aktiviteter tas sedan fram som klasserna arbetar vidare med under året för att ha en trygg klass.</li> <li>-Trygghetsgruppen presenterar sig för alla klasser och berättar syftet med gruppen för skolans elever. Trygghetsgruppen möts ca en gång i månaden för att prata främjande och förebyggande arbete på skolan.</li><li>-Trygghetsgruppen utarbetar ett årshjul för trygghetsarbetet på skolan med tydliga aktiviteter som genomförs under skolåret.</li><li>-Fadderverksamheten på skolan återupptas och utvecklas.</li></ul>
<b>Ansvarig</b>	Fritidspedagoger och klasslärare, skolkurator samt bitr rektorer.
<b>Tidsperiod</b>	2022
<b>Uppföljning</b>	Uppföljning sker löpande på mentorstid samt genom klassråd, elevråd och på APT. Samt genom möten i arbetslag, arbetslagsledarmöten, EHT och Trygghetsgrupp.
<b>Utvärdering</b>	Utvärdering genom klassråd, elevråd och på APT. Utvärdering genom skolans egen Trygghetsenkät samt Friendsenkäten ht 2022.



## Förebyggande åtgärder 2022



Nya aktiviteter efter kartläggning och analys vt-22.

Här beskriver skolan hur personalen ser till så att alla elever har det bra i skolan och att ingen blir utanför eller illa behandlad av en kompis eller personal. Det handlar alltså om att förhindra risker för kränkande behandling och diskriminering.

De förebyggande åtgärderna utgår från utvärderingen och resultatet från kartläggningen.

### Delaktighet

I framtagandet av förebyggande åtgärderna är elever och personal delaktiga. Eleverna är delaktiga genom klassråden och elevråden. Deras synpunkter kommer även fram genom skolans enkäter. Personalens delaktighet sker genom möten i arbetslagen, möten med arbetslagsledarna, APT, EHT samt möten i Trygghetsgruppen.

### Beskrivning av förebyggande åtgärder

Det här avsnittet behandlar de förebyggande åtgärder som vi ska genomföra under läsåret. Det förebyggande arbetet handlar om att förhindra de risker för kränkande behandling som vi upptäckt.

<p><b>Nuläge Vt 22</b></p>	<p>Resultaten på Friendsenkäten visar att 96,8 % av eleverna på Bergshamraskolan trivs i sin klass. 79,7% av eleverna känner sig oftast trygga på skolan och 16,5% känner sig trygga ibland. Utifrån skolans egen Trygghetsenkät och friendsenkäten har vi kunnat se att det finns tre platser/områden som eleverna upplever som mindre trygga på skolan. Dessa platser är toaletterna, omklädningsrummen samt skolgården. 20% av eleverna känner inte till skolans Plan mot kränkande behandling.</p>
<p><b>Mål</b></p> <p><b>Områden som berörs av de förebyggande insatserna</b></p>	<p>Öka tryggheten för eleverna på skolan.          Öka tryggheten på platser där eleverna känner sig otrygga.          Skapa fler trygga platser på skolan.          Färre elever ska känna oro för att bli ensamma på rasterna.          Alla elever ska känna att de har en vuxen på skolan att prata med om viktiga saker.          Alla elever ska känna till Planen mot diskriminering och kränkande behandling.          Alla elever ska känna till arbetsgången kring diskriminering och kränkande behandling.          Alla elever ska känna till Trygghetsgruppen och vilka vuxna som ingår där.</p>
<p><b>Aktivitet</b></p>	<p>-Alla klasslärare/mentorerna presenterar Planen mot kränkande behandling så att alla elever vet vad den är samt skolans arbetsgång kring detta.</p>



	<ul style="list-style-type: none"><li>-Trygghetsgruppen presenterar sig för alla elever och vilket uppdrag de har för att synliggöra fler vuxna att vända sig till.</li><li>-Klasserna arbetar under jan-mars med materialet kring Hårda ord för att få elever att förstå hur ord kan skada och för att förebygga otrygghet.</li><li>-Arbetslagen diskuterar och väljer aktiviteter att arbeta med i klasserna under vårterminen utifrån Friends-materialet.</li><li>-All personal får utbildning i medlingssamtal, mobbningsamtal, bemötande och konflikthantering.</li><li>-Skolan utarbetar en värdegrundsdeklaration genom att varje klass och Elevrådet diskuterar fram tre ord som representerar skolan och motiverar dessa. Alla elever och personal ska känna till dessa ord.</li><li>-Trygghetsgruppen presenterar de tre värdegrundsorden för eleverna som får delta i uppdraget att skapa en gemensam logga för skolan.</li><li>-Elevrådet deltar i diskussionerna kring värdegrundsdeklarationen.</li><li>-Organiserade rastaktiviteter som leds av vuxna på skolan arrangeras varje dag åk F-3.</li><li>-Alla rastvakter bär gula västar på skolgården så att det tydligt framgår vilka som är personal som man kan vända sig till.</li></ul>
<b>Ansvarig</b>	Fritidspedagoger, klasslärare, skolkurator och bitr. rektorer
<b>Tidsperiod</b>	2022
<b>Uppföljning</b>	Uppföljning sker på mentorstid samt genom klassråd, elevråd och på APT. Samt genom möten i arbetslag, arbetslagsledarmöten, EHT och Trygghetsgrupp.
<b>Utvärdering</b>	Utvärdering genom klassråd, elevråd och på APT. Utvärdering genom skolans egen Trygghetsenkät samt Friendsenkäten ht 2022.

## Beskrivning av åtgärdande arbete

Det här avsnittet behandlar vårt åtgärdande arbete i de fall vi misstänker/befarar att diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling kan ha ägt rum.

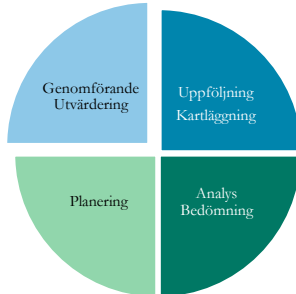
<b>Mål 2022</b>	Alla fall av befarad kränkande behandling anmäls i Drafit It/KB-process. Alla konflikter/kränkningar/trakasserier/diskriminering bemöts av vuxna på skolan. Om möjligt hanteras ärendet direkt av vuxen som ser/hör det hela.
-----------------	---



	<p>Vårdnadshavare och berörda pedagoger på skolan delges information om det inträffade av den som hört/sett det hela.</p>
<b>Insats</b>	<p>Under läsåret har det säkerställts att all personal i verksamheten kan rutiner och arbetsgång vid befarad diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. All personal utreder och dokumenterar samt anmäler skyndsamt till rektor (i Draft it/KB process) när diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling befaras ha skett.</p> <p>Personalen har i samband med läsårsstarten 21/22 fått en tydlig genomgång av rutinerna och arbetsgången. Hela arbetsgången repeteras under uppstarten av vt - 22. Rutin för arbetsgång kring kränkande behandling finns lättillgängliga för personal att hitta digitalt på Teams.</p> <p>Den personal som ser/hör om kränkningen bemöter den direkt samt pratar med berörda elever. Det vill säga, pratar med inblandade elever och dokumenterar deras bild av situation/händelse i KB process/Draft it. Samt pratar tillsammans med elever för att lösa situationen. Elevers mentor/klasslärare kontaktas och delges information. Överenskommelse görs mellan den som får kännedom och mentor/klasslärare om vem som kontaktar vårdnadshavare. Vårdnadshavare till samtliga inblandade elever informeras snarast om händelsen. Mail eller telefon går bra.</p> <p>Den personal som får kännedom om kränkningen dokumenterar omgående i KB process/Draft it. Rektor fattar därefter beslut om utredning ska startas. Om situationen inte är löst fortsätter berörd personal att arbeta med att lösa och följa upp den befarade kränkningen. Berörd personal dokumenterar vilka åtgärder som gjorts samt följer upp att kränkningarna har upphört. Detta dokumenteras även i Draft it/KB process. Vid mobbning hålls mobbningsamtal med berörda elever.</p> <p>Skolans Elevhälsoteam och Trygghetsgrupp är behjälplig vid behov kring stöd i dokumentation och uppföljning.</p>
<b>Ansvarig</b>	Fritidspedagoger, lärare, skolkurator, bitr rektorer och rektor.
<b>Uppföljning</b>	På EHT och Trygghetsgrupp
<b>Utvärdering</b>	Utvärdering genom skolans egen Trygghetsenkät samt Friendsenkäten ht 2022.



## Utvärdering



Här utvärderar och analyserar skolan förra årets främjande, förebyggande och åtgärdande arbete mot kränkande behandling och diskriminering. Skolans utvärdering och analys är tillsammans med kartläggningarna grunden för nästa läsårs främjande, förebyggande och åtgärdande arbete.

I utvärderingen ingår även skolans riktlinjer och rutiner mot trakasserier och sexuella trakasserier. Kommande utvärdering av det främjande och förebyggande arbetet kommer genomföras i januari 2023.



## Riktlinjer för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier i grundskolan och gymnasieskolan

Ett barn eller en elev kan bli diskriminerad på olika sätt i förskolan eller i skolan. Det kan handla om trakasserier eller sexuella trakasserier.

I förskolan och skolan har barn och elever rätt till en trygg utbildning som är fri från all form av förtryck och trakasserier. Alla barn och elever ska ges lika rättigheter och möjligheter i sin utbildning. Det innebär nolltolerans mot all form av diskriminering, så som trakasserier och sexuella trakasserier i verksamheterna.

- Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Det kan handla om att retas, mobba, frysa ut någon eller säga rasistiska eller nedsättande kommentarer med koppling till diskrimineringsgrunderna.
- Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Det kan handla om beröring, klappningar, strykande, ovälkomna förslag, bilder eller texter som är sexuellt anspelade.

### Systematiskt kvalitetsarbete

Förskolan och skolan arbetar hela tiden för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Det är en del av verksamhetens systematiska kvalitetsarbete som följs upp och utvärderas tillsammans med barn eller elever samt personal.

Förskolans och skolans arbete för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier görs i fyra steg. I arbetet ingår att ta fram riktlinjer och rutiner.

1. Undersöka risker för diskriminering eller repressalier samt andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten,
2. analysera orsaker till upptäckta risker och hinder,
3. vidta främjande och förebyggande åtgärder samt
4. följa upp och utvärdera åtgärderna. Även förskolans och skolans riktlinjer och rutiner ska följas upp och utvärderas i detta steg.

### Dokumentera och samverka

Dokumentera alla delar av det fortlöpande arbetet i planen mot diskriminering. Samverka med barn, elever och personal i alla fyra steg i det systematiska kvalitetsarbetet.

### Mål

Varje verksamhet bör sätta mål för hur man ska arbeta och hålla riktlinjerna levande.

I Bergshamraskolan/förskolan ska:

- Att alla barn och elever känner sig trygga i verksamheten
- Att inget barn/elev blir utsatt för trakasserier/sexuella trakasserier
- Att barn/elever vet vem de ska vända sig till när de känner sig utsatta.
- Att all personal agerar direkt vid kännedom om att ett barn/elev blivit utsatt.





- Att förskolan/skolan har ett aktivt levande arbete mot trakasserier och sexuella trakasserier.

### **Aktiviteter för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier**

Varje förskola och skola bör ha olika aktiviteter för att konkret arbeta för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.

#### **aktiviteter**

- **Informera** all personal om att ledningen ser allvarligt på sexuella trakasserier och berätta om hur man anmäler.
- **Skapa medvetenhet vad trakasserier och sexuella trakasserier innebär.**
- **Gör det lätt att anmäla trakasserier och sexuella trakasserier.** Anmälaren ska känna sig trygg i att den kommer bli tagen på allvar, bli lyssnad på och få stöd. Alla ärenden måste utredas enligt lag.
- **Se till att personalen känner till grundläggande regler och begrepp.**
- **Håll riktlinjerna mot trakasserier och sexuella trakasserier levande.** Tala om frågorna på arbetsplatsträffar och skapa möjligheter till samtal. Informera alltid nyanställda om dem.
- **För en kontinuerlig dialog om bemötande på internet.**



## **Bergshamraskolans arbetsgång vid befarad kränkning/diskriminering**

**Den som får kännedom om kränkningen ska vidta följande åtgärder:**

Personal anmäler till rektor som i sin tur anmäler uppgifterna till central förvaltning (huvudmannen)

Skyndsamt utreda vad som har hänt. Det vill säga, prata med inblandade elever och skriva ner deras bild av situation/händelse. Samt prata tillsammans med elever för att lösa situationen.

Kontakta elevers mentor/klasslärare för information. Överenskommelse görs mellan den som får kännedom och mentor/klasslärare om vem som dokumenterar samt kontaktar vårdnadshavare.

Vårdnadshavare till samtliga inblandade elever måste snarast informeras om händelsen. Mail eller telefon går bra.

Den som ansvarar för dokumentationen dokumenterar omgående i Draft it/KB process.

Om situationen inte är löst fortsätter berörd personal arbetet med att lösa och följa upp den befarade kränkningen.

### **Vid allvarligare kränkning eller upprepade kränkningar**

Rektor delegerar då ansvaret för den fortsatta utredningen till kuratorn som tillsammans med berörd personal arbetar för att fortsätta utreda ärendet och arbeta kring åtgärder.

Kurator och berörd personal ska följa upp och utvärdera insatta åtgärder minst en gång per vecka i minst två veckor. Det ska följas upp med den som blivit utsatt samt den som utfört kränkningen. Vårdnadshavare kontaktas efter uppföljningssamtal.

Uppföljning och utvärdering ska dokumenteras. Kuratorn ansvarar för dokumentationen. Om det framkommer i uppföljning och utvärdering att kränkning har upphört kan ärendet avslutas. Detta gör av rektor via Draft it/KB process. Om inte ska arbetet fortskrida och nya åtgärder sättas in för att säkerställa att kränkningarna upphör. Kuratorn eller berörd personal informerar samtliga elever och deras vårdnadshavare om att ärendet avslutas.

### **Rutiner för att utreda och åtgärda när elev utsätts för kränkande behandling eller diskriminering av personal**

Vi följer barn- och utbildningsnämndens "Rutiner vid kränkande behandling och diskriminering personal - barn och elev". Se bilaga 2.



## Bilaga 1

### Rutiner vid kränkande behandling elev-elev

I skollagen (2010:800) tydliggörs kraven på arbetet mot kränkande behandling till nolltolerans. Om kränkande behandling ändå sker ska skolan sätta in åtgärder som ser till att kränkningarna upphör. Bestämmelserna i skollagen utgår ifrån elevers rättigheter som grundas på samhällets grundläggande principer om mänskliga rättigheter. Nämndens rutiner syftar till att tydliggöra nämndens och skolans ansvar om de får kännedom om att en elev blivit utsatt för kränkande behandling.

### Definition

Enligt 6 kap. 3 § skollagen är kränkande behandling ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkande behandling kan vara synlig eller dold. Den kan utföras direkt i verksamheten men även per telefon eller internet. Med kränkande behandling menas till exempel nedsättande tilltal, ryktesspridning, förlöjliganden, fysiskt våld, utfrysning eller hot.

### Kränkande behandling

Skollagen anger huvudmannens och rektorns skyldigheter vid kränkande behandling. Bestämmelserna syftar till att säkerställa att varje elev får en trygg och säker studiemiljö där varje elevs behov tas tillvara. Skollagen fastställer att huvudmannen är skyldig att ta fram åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Som en del av det förebyggande arbetet ska huvudmannen se till att det årligen upprättas en plan mot kränkande behandling.

### Plan mot kränkande behandling

En plan ska innehålla främjande, förebyggande och åtgärdande arbete mot kränkande behandling. Planen ska innehålla konkreta mål som är väl grundade på slutsatser från kartläggningar. Den ska också innehålla beskrivningar av de insatser som ska genomföras under året för att förebygga diskriminering och kränkande behandling. Planen bör bland annat innehålla rutiner för:

- hur personalen ska agera,
- hur elever och vårdnadshavare ska anmäla,
- ansvarsfördelning,
- hur händelser ska utredas, dokumenteras och åtgärdas.

I planen är det viktigt att det framgår vilka åtgärder som verksamheterna ska genomföra för att motverka kränkande behandling. Alla verksamheter som ingår i planen ska ha tydliga rutiner och åtgärder; förskoleklass, årskurs 1–3, årskurs 4–6 eller årskurs 7–9. Efterföljande års plan ska innehålla en analys av planens åtgärder och hur arbetet gått.



### **Anmäla, utreda och vidta åtgärder**

Det är viktigt att skolan arbetar förebyggande. Skolan ska förhindra de risker som framkommer av skolans kartläggning av skolans otrygga områden. Om kränkande behandling ändå sker ska skolan se till att kränkningen upphör. Skollagen anger att lärare eller annan personal är skyldig att anmäla till rektor om en elev blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten. Rektor ska i sin tur anmäla till huvudmannen som är skyldig att se till att ärendet utreds skyndsamt. Vid konstaterande att en elev har utsatts för kränkningar ska huvudmannen vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

#### **Vid kännedom om att kränkande behandling skett ska händelsen hanteras på följande sätt:**

1. Lärare/elev/vårdnadshavare/annan personal får kännedom om att kränkning skett
2. Uppgifterna anmäls till rektor så snart personal fått kännedom om att kränkning skett
3. Rektor anmäler till huvudmannen
4. På delegation av huvudmannen utreder rektor skyndsamt anmälan och vidtar eventuella åtgärder

Det är viktigt att lärare anmäler samtliga händelser där elever anser sig blivit utsatt för kränkande behandling till rektor och att det inte görs någon värdering av uppgifterna. Den elev som anser sig blivit utsatt för kränkande behandling har tolkningsföreträde, inte lärare eller rektor. Det är även viktigt att rektor gör en anmälan till huvudman eftersom huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna i anmälan.

#### **Åtgärdande arbete vid kränkande behandling**

Huvudmannen har ett övergripande ansvar att vidta åtgärder vid uppgifter om att en elev blivit utsatt för kränkande behandling. Åtgärderna ska innebära att situationen blir varaktigt löst. Vid en akut situation eller för att åtgärda systematiskt upprepade kränkningar kan rektor och lärare vidta omedelbara och tillfälliga åtgärder. Detta för att garantera eleverna trygghet.

Det innebär att skolan kan tillämpa disciplinära åtgärder som ett led i att få stopp på kränkningar som stör studiero eller som skapar otrygg studiemiljö för en eller flera elever. Innan skolan använder disciplinära åtgärder är det viktigt att först göra en grundlig utredning. I övrigt har lärare och rektor befogenhet att utvisa elev ur undervisningslokalen, tilldela kvarsittning samt omhänderta föremål för att garantera elevers trygghet och studiero. Utvisning och kvarsittning ska alltid dokumenteras.

Vid återkommande signaler om att en elev blir utsatt för kränkande behandling ska skolan göra en mer grundlig och samlad utredning kring hela elevens skolsituation. I utredningen ska även den elev som utsätter utredas. Detta för att klarlägga orsakerna till den uppkomna situationen. Därefter genomför skolan åtgärder för att se till att den som utsätter upphör med sitt beteende och för att se till att eleven får en trygg skolgång. Om det visar sig att den som blir utsatt eller den som utsätter uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation ska eleven utredas för särskilt stöd och åtgärderna ska antecknas i ett åtgärdsprogram. Det är viktigt att skolan får ett helhetsgrepp om situationer som inte blir lösta.



### **Arbetsgången vid kränkande behandling**

Vid kännedom om att kränkande behandling skett ska arbetsgången ske på följande sätt:

1. Den personal som får kännedom om att kränkning skett är skyldig att skyndsamt anmäla detta i KB Process/Draft It, vilket sedan skickas till rektor. Personal är ansvarig att inhämta uppgifter så att man kan få en helhetsbild av vad som har hänt för att eventuellt sätta in åtgärder så att kränkningen upphör. Den personal som får kännedom om att kränkande behandling skett är således ansvarig för att utreda uppgifterna. Uppgifter om att kränkning skett kan till exempel komma från elev, lärare, vårdnadshavare, anonym eller annan personal i verksamheten.
2. När rektor får kännedom om att kränkande behandling skett ska uppgifterna anmälas till huvudman (central förvaltning). Detta sker automatiskt via KB-process/ Draft It.
3. Rektor avgör om inkommen anmälan behöver utredas ytterligare med åtgärder eller om händelsen kan anses utagerad och avslutad. Om fler elever blivit utsatta i aktuell händelse ska anmälan och utredning upprättas för respektive elev. Ärendet kan avslutas om kränkningen var av mildare form och om det var en engångsföreteelse. Rektor eller ansvarige för utredningen ska kontakta vårdnadshavare för berörda elever och informera om vad som hänt och hur skolan arbetar med händelsen.
4. Vid allvarligare form av kränkning eller vid upprepad kränkning ska rektor utse ansvarig personal som ska utreda omständigheterna i det aktuella fallet och sätta in åtgärder. Detta görs genom KB Process/Draft It. I detta skede är det viktigt att se till att händelsen blir utredd i den utsträckning att rektor kan få en helhetsbild av vad som hänt. Utredning ska genomföras även om elever eller vårdnadshavare uppger att de inte vill att händelsen ska utredas.
5. Rektor ansvarar för att genomföra åtgärder som leder till att kränkningarna upphör och blir varaktigt lösta. Det är inte tillfredställande att åtgärderna leder till att kränkningen upphör tillfälligt. Uppföljning av händelsen ska ske i den utsträckning att man kan säkerställa att den elev som blivit utsatt inte blir utsatt.
6. Ansvarig personal för utredning om kränkande behandling ska följa upp och utvärdera insatta åtgärder minst 1 gång per vecka i två veckor. Detta ska genomföras med den elev som blivit utsatt och den/de elever som utfört kränkningen. Uppföljning och utvärdering ska dokumenteras i KB-Process/Draft It. Om det framkommer vid uppföljning att kränkningarna upphört kan ärendet avslutas. Om inte, ska nya åtgärder sättas in för att se till att kränkningen upphör. Det är viktigt att se över hela skolsituationen för den som blir utsatt och de som utsätter. Samarbeta med berörda lärare och EHT/rektor och kartlägg elevens (den som utsätter och den som blir utsatt) skolsituation. Om det i utredningen framkommer att eleven har andra svårigheter i sin skolsituation ska eleven utredas för särskilt stöd och åtgärder antecknas i åtgärdsprogram. Använd disciplinära åtgärder om grund föreligger. Med hjälp av flera åtgärder finns större möjligheter att stoppa pågående kränkningar.

Rektor ska varje vecka sammanställa och gå igenom de anmälningar och utredningar som inkommit. Detta för att kartlägga om det finns något mönster bland utsatta elever som inte uppmärksammas tidigare. Om rektor vid genomgång får fram uppgifter om upprepad kränkning ska åtgärder vidtas omgående enligt ovanstående rutiner.



## Bilaga 2

### Rutiner vid misstanke om att ett barn eller en elev blivit utsatt för diskriminering, kränkande behandling eller trakasserier av personal

#### Arbetsgång

Skyldigheten att utreda om någon har utsatts för trakasserier eller kränkande behandling träder in så snart någon i verksamheten fått kännedom om att ett barn eller elev blir eller anser sig ha blivit utsatt för detta. Det krävs alltså inga bevis för att påbörja en utredning och det är det enskilda barnets eller elevens uppfattning som förskolan eller skolan ska utgå ifrån.

Varje ärende ska utredas och handläggas skyndsamt. Ansvarig för detta är rektor eller förskolechef och ytterst ansvarig är huvudmannen, BUN.

**Om ett barn eller elev utsätts för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling av en vuxen följs nedanstående plan:**

Arbetsgång	Ansvarig
1. Anmälan lämnas till rektor eller förskolechef	Rektor eller förskolechef
2. Anmälan anmäls till huvudman via chef skola eller chef förskola.  Eventuell anmälan till annan myndighet diskuteras.	Rektor eller förskolechef
3. Vårdnadshavaren informeras samma dag som rektor eller förskolechef får anmälan.	Rektor eller förskolechef



- |  |                                  |
|--|----------------------------------|
| <p>4. Utredning genomförs (blankett för utredning).</p> <ul style="list-style-type: none"><li>a. Separata utredningssamtal förs med samtliga berörda parter. Om medarbetaren önskar kan en facklig representant medverka.</li><li>b. Lämpliga åtgärder vidtas. Åtgärder som sätts in ska leda till långsiktiga och hållbara lösningar för barn eller elev och vuxen.</li><li>c. Under utredningstiden har rektor eller förskolechef kontakt med sin närmaste chef, den berörda vuxna och vårdnadshavare.</li><li>d. I samråd med barn- och utbildningsförvaltningens HR-avdelning fattas beslut om eventuella arbetsrättsliga åtgärder enligt AB. Facklig part kopplas in.</li></ul> | <p>Rektor eller förskolechef</p> |
|--|----------------------------------|

- |  |                                  |
|--|----------------------------------|
| <p>5. Uppföljning och utvärdering (blankett för uppföljning och utvärdering).</p> <ul style="list-style-type: none"><li>a. Följa upp med barn eller elev och vårdnadshavare. Det bör alltid övervägas om åtgärder också ska vidtas i syfte att förändra strukturer och förhållanden på grupp- och verksamhetsnivå.</li><li>b. Uppföljning och utvärdering : berörd vuxen.</li><li>c. Rektor eller förskolechef beslutar att åtgärder fungerar.</li></ul> | <p>Rektor eller förskolechef</p> |
|--|----------------------------------|

- |                              |                                  |
|------------------------------|----------------------------------|
| <p>6. Utredning avslutas</p> | <p>Rektor eller förskolechef</p> |
|------------------------------|----------------------------------|



7. Dokumentation och beslut diarieförs löpande och återrapporteras till huvudregistrator på central förvaltning via skoladministratörerna.

Rektor eller förskolechef och central förvaltning.

Detta för att säkerställa återrapporeringen av delegationsbesluten till nämnden/huvudman (BUN).





## Bilaga 3

### Upptäcka kränkande behandling

- All personal i verksamheten kan rutinerna om kränkande behandling
- All personal har kunskap i hur man arbetar när elev blivit utsatt för kränkande behandling
- Vårdnadshavare har fått ta del av rutinerna och vår arbetsgång vid kränkande behandling
- Alla elever känner till sina rättigheter vid utsatthet. I detta ingår elevernas rättigheter och skolans samt huvudmannens skyldigheter vid kännedom om att elev blivit utsatt.
- Ingen på Bergshamraskolan ska utsättas för diskriminering eller kränkande behandling.
- All personal ska vara engagerad i det främjande och förebyggande arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.
- Rastvärdar ska synas på rasterna.
- All personal på skolan ska vara lyhörda för samt lyssna till en elev som vill ta upp egna eller andras relationsproblem i skolan.
- All personal måste, i ord och handling, ta avstånd från all form av diskriminering och kränkande behandling.
- Föräldrar uppmanas att vara lyhörda för hur deras barn har det med kamratrelationerna i skolan och kontakta skolan vid misstanke om diskriminering och kränkande behandling.
- Alla elever är allas ansvar